

24.10.2006

Dnro 674/4/05

Ratkaisija: Apulaisoikeusasiamies Petri Jääskeläinen

Esittelijä: Oikeusasiamiehensihteeri Mikko Sarja

MAISTRAATIN MENETTELY EDUNVALVOJAN MÄÄRÄÄMISESSÄ

1 KANTELU

Kantelija arvosteli 16.2.2005 oikeusasiamiehelle osoittamassaan kirjeessä Rovaniemen maistraatin menettelyä asiassa, jossa oli kyse edunvalvojan määräämisestä hänen tyttärelleen. Kantelija katsoi muun muassa, että maistraatti oli laiminlyönyt ilmoittaa vanhemmille edunvalvojan määräämismenettelyn vireille tulosta. Edelleen kantelija oli tyytymätön siihen, ettei heille ollut luovutettu edunvalvontaa koskeneita asiakirjoja eikä tietoa siitä, kuka edunvalvontailmoituksen oli tehnyt. Vielä kantelija katsoi edunvalvojan määräämisen olleen ylipäättään tarpeetonta.

3 RATKAISU

3.1 Vanhempien kuuleminen edunvalvojaa määrättäessä

Puheena oleva asia oli tullut maistraatissa vireille hoitolaitoksen ilmoituksella. Selvityksen mukaan tällaisissa tilanteissa on yleensä oletettu, että edunvalvontaa asiasta on keskusteltu hoitolaitoksen, päämiesehdokkaan ja hänen läheistensä kanssa. Maistraatista oli selvityksen mukaan oltu vielä erikseen yhteydessä vastaavaan hoitajaan, joka oli ilmoittanut, että edunvalvojan määräämistä koskevasta asiasta oli ollut puhetta läheisten kanssa ennen ilmoituksen lähettämistä maistraattiin.

Totean ensinnäkin, että holhoustoimesta annettu laki ei suoranaisesti velvoita maistraattia ilmoittamaan läheisille edunvalvontaa koskevan asian vireille tulosta tai edes kuulemaan heitä asian käsittelyn yhteydessä. Kuulemisvelvollisuudesta on säädetty vain käräjäoikeuden osalta, ja tällöinkin kuulemisen piiriin kuuluu ainoastaan sen henkilön aviopuoliso, jonka edunvalvonnasta on kyse.

Myöskään asian käsittelyä yleislakina sääntelevän hallintolain asianosaisen kuulemisvelvoitetta koskevasta 34 §:stä ei nähdäkseni ole suoraan johdettavissa maistraatille velvoitetta puheena olevaan kuulemiseen, koska asianosaisella tarkoitetaan pääsäännön mukaan sitä tahoa, jonka etua, oikeutta tai velvollisuutta

asia koskee.

Edelleen totean, ettei myöskään Euroopan neuvoston suosituksessa nro R (99) 4 avun tarpeessa olevien täysi-ikäisten oikeussuojan järjestämisestä, jonka 10 artiklassa käsitellään päämiehesehdokkaan läheisten kuulemista, ole otettu asiaan selkeästi kantaa vaan se on jätetty kansallisesti säänneltäväksi.

Näin ollen holhousasioissa noudatettavassa kansallisessa lainsäädännössä ei ole säännöksiä viranomaisten yhteydenpidosta edunvalvottavan omaisiin lukuun ottamatta holhustoimilain 73 §:n 2 momentin mukaista aviopuolison kuulemista koskevaa säännöstä, joka siis koskee vain edunvalvojan määräämistä tuomioistuimessa.

Oikeusasiamies Riitta-Leena Paunio on kuitenkin 4.11.2002 antamassaan päätöksessä dnro 1429/2/00 katsonut, että Euroopan neuvoston ihmisoikeussopimuksen 8 artiklassa tarkoitettu perhe-elämän kunnioittaminen merkitsee muun muassa, että viranomaisten tulee valita sellaiset menettelytavat, jotka parhaalla mahdollisella tavalla ottavat huomioon sen erityissuhteen, joka vallitsee perheyhteisöön kuuluvien henkilöiden välillä. Perhe-elämän kunnioittaminen saattaa edellyttää viranomaisilta, että toimintakyvyttömän henkilön omaisille ilmoitetaan häntä koskevista merkittävistä toimenpiteistä. Edunvalvojan määräämistä voidaan pitää tällaisena toimenpiteenä. Edellä mainitussa tapauksessa oli kyse jo tehdystä edunvalvontaan määräämispäätöksestä ilmoittamisesta lähiomaisille.

Havaintojeni mukaan maistraateissa noudatetaan laajalti sellaista edellä mainittua perheyhteyttä kunnioittavaa ja hyvän hallinnon kannalta asianmukaisena pidettävää käytäntöä, jonka mukaan läheisiä – kuitenkin tapauksesta riippuen – kuullaan asiassa jo senkin vuoksi, että heidän mahdollinen halukkuutensa ryhtyä edunvalvojaksi saataisiin kartoitettua. Käytettävissäni olevasta aineistosta ilmenee, että myös puheena olevassa tapauksessa kantelijaa oli kuultu sen jälkeen, kun asiassa oli hankittu hänen tyttärtään koskenut lääkärinlausunto. Tämän vuoksi katson, ettei asiassa ollut menetelty virheellisesti.

Kantelijan vastineen liitteenä olleen sosiaalihoitajan kantelijan muistutukseen antaman vastauksen mukaan sosiaalihuollon asiakkaan asemasta ja oikeuksista annetun lain mukaiseen asiakkaan hyvään kohteluun kuuluu myös se, että asiakkaan ja hänen omaistensa kanssa yhteisesti sovitaan menettelytavoista edunvalvonta-asiassa eli siitä, kuka tekee aloitteen edunvalvonnan tarpeen selvittämisestä.

Koska maistraatilla ei ole ehdotonta velvoitetta ilmoittaa saamastaan edunvalvontailmoituksesta vanhemmille tai muillekaan läheisille ja kun maistraatti oli käsitykseni mukaan joka tapauksessa perustellusti voinut olettaa hoitolaitoksen jo informoineen vanhempia edunvalvonta-asiasta katson, ettei maistraatti ollut menetellyt asiassa virheellisesti.

Mitä tulee kehitysvammaisten asumisyksikön menettelyyn vanhempien

informoinnissa, totean, että koska sosiaalijohtaja oli jo edellä mainitusta vastauksestaan ilmenevällä tavalla ottanut asiaan kantaa ja ohjeistanut kehitysvammaisten palveluiden henkilöstöä kehitysvammaisten edunvalvonta-asian käsittelemisestä, en katso sosiaalitoimen osalta aiheelliseksi ryhtyä asiassa enempiin toimenpiteisiin.

3.2

Terveystietoa koskevien tietojen luovuttaminen

Perustuslain 10 §:n mukaan oikeus yksityisyyteen on turvattu perusoikeutena.

Holhustoimilain 92 §:n 1 momentin mukaan valtion, kunnan tai holhustoimen edunvalvontapalvelun tuottajan palveluksessa oleva henkilö, luottamushenkilö, edunvalvoja ja holhustoimen tehtävässä käytetty asiantuntija eivät ilman asianomaisen suostumusta saa ilmaista holhustoimeen liittyvän tehtävän perusteella tietoon saamaansa asiaa, joka yksityisen taloudellisen edun tai yksityisyyden suojaamiseksi on pidettävä salassa. Salassapitoperusteista on säädetty tarkemmin viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetun lain 24 §:n 1 momentissa.

Viimeksi mainitun pykälän 25 kohdan perusteella muun muassa henkilön terveystietoa koskevia tietoja sisältävät asiakirjat kuuluvat ehdottoman salassapitovelvollisuuden piiriin, eli niistä ei saa antaa tietoja kenellekään ilman asianomaisen suostumusta. Vanhemmat eivät tässä suhteessa ole erityisasemassa täysi-ikäisen lapsensa terveystietoihin nähden. Tämän vuoksi maistraatin menettely ei ollut virheellinen siltä osin kuin lääkärinlausuntoa ei ollut luovutettu kantelijalle ennen hänen määräämistään tyttärensä edunvalvojaksi.

Salassapitoon kuuluu kuitenkin myös se, ettei tietoja luovuteta suullisestikaan. Maistraatin selvityksen mukaan lääkärinlausunnon sisältöä oli kuulemistilaisuudessa selostettu päämiehehdokkaalle. Kantelija puolestaan on selvityksestä antamassaan vastineessa kuitenkin kertonut, että lääkärinlausuntoa oli selostettu päämiehehdokkaan ohella myös hänelle.

Jokaiselle perusoikeutena turvattu yksityisyyden suoja ja terveystietoja koskeva salassapitosäännös huomioon ottaen pidän menettelyä tältä osin kritiikille alttiina. Sikäli kuin lääkärinlausunnon sisältöä oli selostettu yksityiskohtaisesti, kuulemistilaisuus olisi tullut järjestää siten, etteivät salassa pidettävät tiedot olisi tulleet ulkopuolisten tietoon. Käytettävissäni olevasta aineistosta ei kuitenkaan ilmene, oliko kantelijan tytär antanut suostumuksensa tietojen luovuttamiseen tai oliko sitä häneltä kysytty. Aineistosta ei myöskään voida päätellä, missä määrin lausunnon sisältöä oli selostettu. Tämän vuoksi asiaan ei ole mahdollista ottaa lopullista kantaa. Kiinnitän kuitenkin maistraatin huomiota vastaisen varalle edellä toteamiini näkökohtiin ja henkilöstön salassapitovelvoitteita koskevasta tuntemuksesta huolehtimiseen.

3.3

Edunvalvontailmoituksen tekijän henkilöllisyyden paljastaminen

3.3.1

Muun kuin asianosaisen tiedonsaantioikeus

Perustuslain 12 §:n 2 momentin mukaan viranomaisten hallussa olevat asiakirjat ja tallenteet ovat julkisia, jollei niiden julkisuutta ole välttämättömien syiden vuoksi lailla erikseen rajoitettu. Saman lainkohdan mukaan jokaisella on oikeus saada tieto julkisesta asiakirjasta ja tallenteesta.

Julkisuuslain 24 §:n 1 momentin 15 kohdan mukaan salassa pidettäviä ovat asiakirjat, jotka sisältävät tietoja viranomaisten tehtäväksi säädetystä tarkastuksesta tai muusta valvontatoimeen liittyvästä seikasta, jos tiedon antaminen niistä vaarantaisi valvonnan tai sen tarkoituksen toteutumisen tai ilman painavaa syytä olisi omiaan aiheuttamaan vahinkoa asiaan osallisille.

Kyseisen säännöksen perusteluiden (HE 30/1998 vp, s. 93) mukaan säännöksen tavoitteena on turvata sekä valvonnan yleisiä toteuttamisedellytyksiä että mahdollistaa myös yksittäisten valvontatoimien onnistuminen. Edelleen kyseisessä hallituksen esityksessä on todettu, että valvonnan yleisiä toteuttamismahdollisuuksia lisää esimerkiksi ilmoituksen tai muun aloitteen tekijän henkilöllisyyden salaaminen.

Puheena oleva säännös on tulkinnanvarainen ja jättää sijaa viranomaisen harkinnalle. Poissuljettua ei nähdäkseni ole tulkita säännöstä niinkin, että myös edunvalvontailmoitukset kuuluisivat sen piiriin. Näin on siksi, että maistraatin tehtävä on osaltaan valvoa ja huolehtia siitä, että edunvalvonnan tarpeessa oleville henkilöille järjestetään asianmukainen edunvalvonta. Puheena olevat ilmoitukset osaltaan mahdollistavat tämän tehtävän hoitamista. Ilmoituksen tekijän henkilöllisyyden julkistaminen voisi vähentää halukkuutta ilmoitusten tekemiseen, jolloin myös maistraatin toimintamahdollisuudet vähenisivät.

Edellä todetun perusteella ja asian tulkinnanvaraisuus huomioon ottaen katson, ettei maistraatti ollut tältä osin menetellyt lainvastaisesti tai käyttänyt väärin harkintavaltaansa, kun ilmoituksen tekijän henkilöllisyyttä ei ollut kerrottu kantelijalle.

3.3.2

Asianosaisen tiedonsaantioikeus

Julkisuuslain 11 §:n 1 momentin mukaan hakijalla, valittajalla sekä muulla, jonka oikeutta, etua tai velvollisuutta asia koskee (*asianosainen*), on oikeus saada asiaa käsittelevältä tai käsitelleeltä viranomaiselta tieto muunkin kuin julkisen asiakirjan sisällöstä, joka voi tai on voinut vaikuttaa hänen asiansa käsittelyyn. Asianosaisella, hänen edustajallaan ja avustajallaan ei 2 momentin 1 kohdan mukaan ole edellä 1 momentissa tarkoitettua oikeutta asiakirjaan, josta tiedon antaminen olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä etua taikka lapsen etua tai muuta erittäin tärkeätä yksityistä etua.

Julkisuuslain 12 §:n mukaan jokaisella on oikeus saada tieto hänestä itsestään viranomaisen asiakirjaan sisältyvistä tiedoista 11 §:n 2 ja 3 momentissa

säädetyin rajoituksin, jollei laissa toisin säädetä.

Julkisuuslain 11 §:n perusteluissa (HE 30/1998 vp, s. 67) on todettu muun muassa, että tiedon antaminen esimerkiksi siitä, kuka on tehnyt lastensuojelulaissa tarkoitetun ilmoituksen lastensuojelun tarpeessa olevasta lapsesta, saattaa yksittäistapauksessa olla vastoin yleistä etua, jos tiedon antaminen voi vaarantaa valvontaviranomaiselle tärkeän tiedonsaannin tai lastensuojelun tarkoituksen toteutumisen. Erittäin tärkeä yksityinen etu taas voi hallituksen esityksen mukaan liittyä esimerkiksi yksityiselämän suojaamiseen tai yksilön turvallisuuden varmistamiseen. Erittäin tärkeä yksityinen etu voi vaarantua myös tilanteissa, joissa viranomaiselle on annettu sellaisia tietoja, joiden ilmaiseminen vaarantaisi tietojen antajan turvallisuutta.

Sen selvittäminen, onko tiedon antaminen asiakirjasta vastoin erityisen tärkeää yleistä tai yksityistä etua, edellyttää aina tapauskohtaista harkintaa. Viranomaisen kokonaisharkinnassa on hallituksen esityksen mukaan pyrittävä sovittamaan yhteen yksilön oikeusturvan kannalta keskeinen vaatimus oikeudesta saada tietää itseään koskevan ratkaisun perusteet ja toista koskevat tärkeät edut samoin kuin keskeisten yhteiskunnallisten tavoitteiden ja sääntelyiden tarkoituksen toteutuminen (HE 30/1998 vp, s. 67).

Oikeuskirjallisuudessa (Olli Mäenpää: Julkisuusperiaate 2000, s. 129) on katsottu, että asianosaisjulkisuus ei koske viranomaisen toimenpiteitä edellyttävän ilmoituksen tekijän salassa pidettäviä yhteystietoja, jos tiedon antaminen vaarantaisi tuon henkilön turvallisuutta tai etuja ja oikeuksia. Rajoitus ei em. teoksen mukaan siten koske ilmoituksen tekijän henkilöllisyyttä sinänsä, joten asianosaisella on lähtökohtaisesti oikeus saada tietoonsa ainakin ilmoituksen tekijän nimi. Toisaalta, jos ilmoittajan henkilöllisyyden paljastuminen olisi vastoin erittäin tärkeää yleistä tai yksityistä etua, asianosaisella ei ole oikeutta saada tällaista tietoa (em. teos).

Yhteenvetona totean, että jos joku maistraatille tehdyn ilmoituksen perusteella ikään kuin altistetaan sille, että viranomaiset ryhtyvät selvittämään hänen henkilökohtaisia ja yksityisyyden suojan ytimeen kuuluvia asioitaan, hänellä on lähtökohtaisesti pyynnöstä oikeus saada tietää, mistä tällainen menettely on saanut alkunsa, jollei tämän tiedon kertominen vaaranna erittäin tärkeää julkista tai yksityistä etua.

Koska kantelijan tytär ei saadun selvityksen mukaan ollut edellä mainittua tietoa pyytänyt, asiassa ei ollut menetelty lainvastaisesti, kun tietoa ei ollut ilmaistu hänen äidilleen.

3.4

Edunvalvojan määrääminen

Perustuslain 21 §:n mukaan jokaisella on oikeus muun muassa saada asiansa asianmukaisesti käsitellyksi lain mukaan toimivaltaisessa viranomaisessa. Koska edunvalvojan määräämistä koskeva asia koskettaa ihmisen perusoikeuksien ydintä eli perustuslain 7 §:stä juontuvaa itsemääräämisoikeutta,

selvittelyn huolellisuuteen ja menettelytapojen muuhunkin asianmukaiseen noudattamiseen tulee kiinnittää erityistä huomiota.

Edunvalvojan määräämistä koskeva asia oli maistraatissa tullut vireille ulkopuolisen ilmoituksen johdosta, minkä jälkeen asiassa oli hankittu lääkärinlausunto ja järjestetty kuulemistilaisuus, johon olivat osallistuneet kantelija tyttärensä kanssa ja maistraatin edustaja. Kyseisessä tilaisuudessa tytär oli allekirjoittanut hakemuksen edunvalvojan määräämiseksi ja pyytänyt äitinsä määräämistä edunvalvojaksi.

Laillisuusvalvonnan näkökulmasta kyse on siitä, oliko maistraatti puheena olevassa tapauksessa voinut määrätä edunvalvojan vai olisiko sen tullut tehdä hakemus käräjäoikeudelle. Kyse on siten holhustoimilain 12 §:n 1 momentin, 86 §:n ja 91 §:n tulkinnasta. Sen sijaan tässä ratkaisussa ei oteta kantaa siihen, oliko kantelijan tytär ylipäänsä edunvalvonnan tarpeessa.

Holhustoimilain 12 §:n 1 momentin 2 kohdan mukaan tuomioistuimen ohella myös holhousviranomainen voi määrätä edunvalvojan henkilölle, joka on edunvalvonnan tarpeessa. Tällöin edunvalvojan määräämisen edellytyksenä on 12 §:n 2 momentin mukaan kuitenkin, että se, jonka etua olisi valvottava, kykenee ymmärtämään asian merkityksen ja että hän pyytää tiettyä henkilöä määrättäväksi edunvalvojaksi.

Holhustoimilain 86 §:n mukaan, kun holhousviranomaista on pyydetty määräämään edunvalvoja tämän lain 12 §:n 1 momentin nojalla, holhousviranomaisen tulee kuulla henkilökohtaisesti sitä, jonka edun valvomisesta on kysymys. Holhousviranomainen voi vaatia, että hakija esittää holhousviranomaiselle lääkärinlausunnon niistä seikoista, joilla on merkitystä asian ratkaisemisen kannalta.

Kuulemisen lisäksi maistraatin on saman lain 12 §:n perusteluiden (HE 146/1998 vp, s. 33) mukaan myös selvitettävä, että edunvalvojan määrääminen on holhustoimilain säännösten valossa tarpeellinen toimenpide ja että edunvalvojalle ehdotettu tehtävä on asianmukainen. Jos nämä edellytykset eivät täyty, maistraatin on hylättävä hakemus.

Holhustoimilain 91 §:n mukaan jokainen, joka on saanut tiedon edunvalvonnan tarpeesta ilmeisesti olevasta henkilöstä, voi vaitiolovelvollisuuden estämättä ilmoittaa asiasta holhousviranomaiselle. Ilmoituksen saatuaan holhousviranomaisen tulee ryhtyä toimenpiteisiin edunvalvonnan tarpeen selvittämiseksi ja tehdä tarvittaessa käräjäoikeudelle hakemus edunvalvojan määräämiseksi.

Koska asia oli tullut vireille maistraattiin tehdyllä ilmoituksella, se, jonka mahdollisesta edunvalvonnan tarpeesta oli ollut kysymys, ei ollut itse ollut asiassa millään tavalla aloitteellinen. Käsitykseni mukaan holhustoimilain 91 §:ssä tarkoitettu menettely ei ainakaan säännöksen sanamuodon mukaan lähtökohtaisesti näyttäisi johtaa siihen, että maistraatti määrää edunvalvojan, koska säännöksen mukaan maistraatin toimimisvelvollisuuteen

kuuluu yhtäältä edunvalvonnan tarpeen selvittäminen ja toisaalta hakemuksen tekeminen käräjäoikeudelle tarvittaessa. Säännöksen sanamuodon mukainen tulkinta johtaa nähdäkseni siihen, että mikäli maistraatti asiaa selvitettyään toteaa, ettei tarvetta edunvalvonnalle ole, asia jää sillensä. Jos taas edunvalvonnan tarpeen katsotaan olevan olemassa, maistraatin tulee saattaa asia hakemuksella käräjäoikeuden ratkaistavaksi.

Asiaa on kuitenkin aiheellista tarkastella vielä siitä näkökulmasta, voiko edellä kuvattu ilmoituksen perusteella käynnistynyt edunvalvonnan tarpeellisuuden selvittämistä koskeva menettely muuttua 91 §:ssä käytetyn ilmaisun "tarvittaessa tehdä hakemus" perusteella holhoustoimilain 12 §:n 2 momentissa tarkoitetuksi tilanteeksi, jossa maistraatti voisi määrätä edunvalvojan. Kyse on toisin sanoen siitä, voidaanko henkilön katsoa itse omatoimisesti ja vapaasta tahdostaan pyytäneen itselleen edunvalvojaa siitä huolimatta, että asia oli alun perin tullut vireille ulkopuolisen ilmoituksen perusteella.

Nyt asiassa oli nähdäkseni toimittu ikään kuin kyseessä olisi ollut holhoustoimilain 12 ja 86 §:n mukainen menettely. Totean ensinnäkin, että menettelyä, jossa maistraatti määrää edunvalvojan, voidaan pitää poikkeuksena pääsäännöstä, jonka mukaan edunvalvojan määrää tuomioistuin. Hallintoviranomaisen eli maistraatin toimivalta edunvalvojan määräämisessä on tarkoitettu rajoittumaan sellaisiin riidattomiin tapauksiin, joissa oikeusturvaan liittyvät näkökohdat eivät vaadi asian käsittelyä käräjäoikeudessa (HE 146/1998 vp, s. 33). Koska edunvalvojan määrääminen lievimmilläänkin merkitsee puuttumista henkilön perusoikeutena turvattuun itsemääräämisoikeuteen, kyseistä maistraatin toimivaltasäännöstä tulee mielestäni tulkita suppeasti.

Holhoustoimilaissa puheena olevan maistraatin toimivaltaan kuuluvan eräänlaisen kevennetyn menettelyn on nähdäkseni tarkoitettu etenevän pääpiirteissään esimerkiksi niin, että henkilön pyydettyä edunvalvojan määräämistä maistraatin selvitysvelvollisuuden piiriin kuuluu sen selvittäminen, ymmärtääkö hakija edunvalvonnan merkityksen. Mikäli tällaista ymmärrystä ei ole, henkilöltä puuttuu hakemuksen tekemiseen tarvittava kelpoisuus (ks. Pertti Välimäki: Holhoustoimen pääpiirteet, 2003, s. 45). Mikäli taas hän ymmärtää asian merkityksen, maistraatti voi määrätä edunvalvojan sillä lisäedellytyksellä, että henkilö on pyytänyt tiettyä henkilöä edunvalvojakseen.

Holhoustoimilain 86 § tukee nähdäkseni sitä käsitystä, että henkilön tulee olla alun alkujaan oma-aloitteinen, jotta maistraatti voisi määrätä edunvalvojan. Hakijan oma tahto korostuu sitä kautta, että hallintoviranomainen voi edellyttää hakijaa esittämään näyttöä eli lääkärintodistuksen hakemuksensa tueksi, kun taas lainkäyttömenettelyssä eli pääsääntöisesti silloin, kun henkilö ei itse ole hakemusta tehnyt, henkilöä ei samalla tavalla ole veloitettu edesauttamaan edunvalvonta-asiansa käsittelyä. Kyse on sen varmistamisesta, että hakemus ja sen mukaiset edunvalvontatoimet ovat aidosti hakijan itsensä esittämiä ja haluamia (ks. Ahti Saarenpää: Holhouksesta edunvalvontaan. Pohjois-Suomen tuomarikoulun julkaisu 1-2/2000, s. 158).

Holhoustoimilain 13 §:n mukaan jos maistraatti ei katso voivansa suostua

hakemukseen, maistraatin on hakijan pyynnöstä siirrettävä maistraatille tehty hakemus käräjäoikeudelle, jollei hakemus ole ilmeisen perusteeton. Tämänkin säännöksen voidaan sanoa osaltaan kuvastavan henkilön oma-aloitteisuuden ensisijaisuutta hakemuksen tekemisessä ja ratkaisun saamisessa edellytyksenä sille, että maistraatti voisi päättää edunvalvojan määräämisestä.

Käsitykseni mukaan maistraatissa valmiiksi täytettyä hakemuskaavaketta, johon maistraatti ottaa henkilön allekirjoituksen ulkopuolisen henkilön tekemän ilmoituksen johdosta järjestetyn kuulemistilaisuuden yhteydessä, ei voida pitää sellaisena kyseisen henkilön omana edunvalvojaa koskevana hakemuksena, joka edellä esitetyt henkilön omatoimisuutta korostavat näkökohdat huomioon ottaen täyttäisi holhoustoimilain 12 §:n 2 momentissa säädetyt edellytykset sille, että maistraatti voisi määrätä edunvalvojan. Lähinnä kyse on hänen suostumuksestaan edunvalvojan määräämiselle, jolloin edunvalvojan tarpeellisuutta koskevan asian ratkaisisi lopullisesti tuomioistuin.

Edellä todetun perusteella johtopäätökseni on, että kyseessä ei ollut holhoustoimilain 12 §:n 2 momentissa tarkoitettu tilanne, jossa maistraatti olisi voinut ratkaista asian. Tämän vuoksi katson Rovaniemen maistraatin ylittäneen toimivaltansa edunvalvojaa määrätessään. Koska kuitenkin maistraatin nyt esillä olevaa toimivaltaa koskevaa sääntelyä voidaan pitää tulkinnanvaraisena ja kun puheena oleva edunvalvonta on sittemmin lakkautettu Rovaniemen käräjäoikeuden 13.9.2005 antamalla päätöksellä, en katso aiheelliseksi ryhtyä tältä osin enempään toimenpiteisiin kuin että saatan edellä maistraatin toimivallasta esittämäni käsityksen Rovaniemen maistraatin tietoon.

4

TOIMENPITEET

Saatan edellä kohdissa 3.2 ja 3.3 esittämäni käsitykset Rovaniemen maistraatin menettelystä sen tietoon.

Edellä mainitussa tarkoituksessa lähetän jäljennöksen tästä päätöksestäni Rovaniemen maistraatille.

- - -